

# РЕШЕНИЕ

№ 3522

гр. София, 18.04.2022 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 76 СЪСТАВ**, в публично заседание на  
шести април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: СТЕФАН ИС. ШЕКЕРДЖИЙСКИ

при участието на секретаря ЕСТЕЛ ЕМ. ДИМИТРОВА  
като разгледа докладваното от СТЕФАН ИС. ШЕКЕРДЖИЙСКИ Гражданско  
дело № 20221110102327 по описа за 2022 година

**искове с пр.осн. чл. 55, ал. 1 (без основание) от ЗЗД:**

Ищецът –ФИРМА, в исковата си молба и уточнение на същата от 28.01.2021г. (*относно  
общия дължим размер от 25 000 лева / 5 X 25 000 лева*) твърди, че между него и множество  
ФЛ-а, били сключени договори за цесия, с наименование „Договор за вземания от  
финансови институции“, както следва:

- 68. Договор за вземания от финансови институции с М. А. К., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. С.;
- 69. Договор за вземания от финансови институции с М. И. К., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. Т.;
- 70. Договор за вземания от финансови институции с М. Н. М., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. К.;
- 71. Договор за вземания от финансови институции с М. П. Й., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. С.; и
- 72. Договор за вземания от финансови институции с М. С. З., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. С..

Претендира по 100 лева, а по отношение на първото ФЛ – 5 050 лева.

Ответникът -ФИРМА, оспорва исквете:

- те били нередовни;
- липсвал правен интерес;
- цесиите били без предмет;
- имало неравноправни клаузи в самите цесии;
- че имало каквито и да са вземания в полза на ФЛ-а, описани в иска;
- договорите не били представени в цялост;

- прави възражение за давност;
- навежда и други правни доводи.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 12 и чл. 235, ал. 3 от ГПК, приема за установено следното:

**от фактическа страна:**

Самите договори са еднотипни и са със следното съдържание:

Чл. 1. С настоящия договор КРЕДИТОРЪТ (*съответното ФЛ*) прехвърля възмездно на ТЕМИС (*ищеца*) следните свои вземания:

1. Всички свои вземания от (*тук в има или празно, непълнено, пространство; или просто не е посочена цифра*) дължими поради неоснователно обогатяване на Длъжника за сметка на кредитора и възникнали в периода от 1.1.2015г. до датата на сключване на настоящия договор. Неоснователното обогатяване на длъжника е настъпило вследствие на всички плащания извършени от КРЕДИТОРА по 1) нищожни клаузи по сключени между КРЕДИТОРА и длъжника договори за потребителски кредити, овърдрафт и кредитни карти (независимо от техния вид и наименование, включително такива сключени от разстояние по смисъла на ЗПФУР) в горесцитирания период; 2) недействителни договори за потребителски кредити, овърдрафт и кредитни карти (независимо от техния вид и наименование, включително такива сключени от разстояние по смисъла на ЗПФУР) сключени между КРЕДИТОРА и длъжника в горесцитирания период; 3) без основание.

2. Всички свои вземания от ФИРМА АД, ЕИК:.... дължими поради неоснователно обогатяване на длъжника за сметка на кредитора и възникнали в периода от 1.1.2015г. до датата на сключване на настоящия договор. Неоснователното обогатяване на длъжника е настъпило вследствие на всички плащания извършени от КРЕДИТОРА по 1) нищожни клаузи по сключени между КРЕДИТОРА и длъжника договори за потребителски кредити, овърдрафт и кредитни карти (независимо от техния вид и наименование, включително такива сключени от разстояние по смисъла на ЗПФУР) в горесцитирания период; 2) недействителни договори за потребителски кредити, овърдрафт и кредитни карти (независимо от техния вид и наименование, включително такива сключени от разстояние по смисъла ...

(2). В случай, че някое от вземанията, предмет на настоящия договор, не може да бъде прехвърлено поради законови, договорни или други ограничения, то страните приемат, че по отношение на него настоящият договор представлява договор възлагане на съдебно и/или извънсъдебно събиране. В този случай, срещу задължението на ТЕМИС да извърши действията по Раздел III от настоящия договор и при събиране на вземането от длъжник, по време на действие на договора или 12 месеца след неговото прекратяване, КРЕДИТОРЪТ му дължи възнаграждение от 35%, респективно 45% от размера на вземането (включително събраните акцесорни вземания произтичащи от него, като лихви) или на събраната част него (в зависимост от предоставения от КРЕДИТОРА пакет от документи по кредита), как го и

възстановяване на всички събрани от длъжника разноси по съдебното събиране на вземането. Прихващането на вземането представлява погасяване по смисъла на настоящия член. И в хипотезата на настоящия член, КРЕДИТОРЪТ има всички задължения по Чл.15 от договора, включително няма право да се отказва, опрощава или разпорежда по друг начин от вече присъдени разноси по делата срещу длъжник, като при неизпълнение дължи неустойка по горесцитирания член.

Чл. 25. Всички уведомления, писма и всяка друга кореспонденция между страните, свързана с изпълнението на този договор, ще бъде изпращана на посочените в договора адреси.

Чл. 26. Всички изменения и допълнения на този договор се правят единствено чрез писмени споразумения между страните.

Чл. 27. За всеки спор относно съществуването и действието на сключения договор или във връзка с неговото нарушаване, включително спорове и разногласия относно действителността, тълкуването, прекратяването, изпълнението или неизпълнението му, както и за всички въпроси, неуредени в настоящия договор, се прилага българското право, като страните уреждат отношенията си чрез споразумение. При непостигане на съгласие спорът се отнася за решаване пред компетентния български съд.

Настоящият договор се изготви и подписа в два еднообразни екземпляра - по един за всяка от страните.

Оригиналите на документацията (договорите) са представени от ищеца за констатация – в тях няма конкретизация на сумите, евентуално дължими от ответника. Договорите не са съвсем еднотипни, но са с идентично съдържание. Според ответника са налице известни (минимални) разминавания в теста – това е без особено значение, доколкото не е открита процедура по оспорва (чл. 193 от ГПК).

За всяка от сделките има пълномощно, с което ищцовото дружество да уведоми ответника за цесиите.

В исковата молба се твърди, че сумите са дължими поради нищожни клаузи в сключени договори (т. 2-3 – л. 11, гръб – 12, начало) и такива, платени без основание (т. 3). Но, на л. 8, гръб се сочи: по повод на създадените между дружеството (ответникът) и неговите „**клиенти**“ контакти, бе установено, че последните са предали на ФИРМА суми без правно основание.

В исковата молба се иска да се допусне ССЧЕ, като въобще не е дадена индикация, че доказателственото средство се иска за един по-отдалечен процесуално момент. Такава е допусната. В молба то 16.02.2022г. се признава, че размерът от 240 лева на иск е стандартен, но имало някаква идентичност на фактическата обстановка, поради което се моли да се намали възнаграждението (по всички разделени дела) и да се удължи срока за заплащане, моли се и да се даде възможност да се уточни фактическата обстановка. Накрая се иска да се задължи ищецът по чл. 190 от ГПК да представи договорите за кредит.

Предметът на експертизата всъщност е да се установи какво точно е платено от 5-те ФЛ и по кои части от договорите. С други думи, реално да се установи (докато се доказва), какво точно се претендира, а това е недопустимо. В първото производство експертизата бе платена, но не и в останалите.

Както бе обърнато внимание на процесуалния представител на ищеца, експертизите се допускат на такава цена, която би гарантирала, че вещите лица няма да откажат да я изпълнят, тъй като в крайна сметка – това е договор за изработка. Общото, за което се сочи от ищеца, всъщност е само фигурата на кредитната институция, която е страна (или се твърди че е) в различните облигационни отношения. То трудно би могло да доведе до „отстъпка в цената“ поради количество. Отделен е въпросът, че по гр.д. № 3101/22г. и по гр.д. № 31678/20г. се констатираха повече договори отколкото са цедентите. Всяка сделка предполага самостоятелно изследване. Последното би било основание за в.л., ако бе изготвило експертно заключение, да поиска допълнително заплащане.

При коректно изготвена искова молба, изложеното относно необходимостта от експертиза, би могло и да не бъде необходимо, ако имаше твърдения, че съответното ФЛ е платило конкретни суми по конкретен договор. Тогава ответникът би могъл спокойно да заяви, че не оспорва плащанията, но възраженията му са само правни – дали съответната престация е следствие от неравноправна клауза или не. Евентуално (но не задължително) бе се стигнало до само до много по-евтина експертиза, която да изчисли процента на оскъпяването.

Първата експертиза обаче вероятно би обхванала и данните, необходими на съда, за да извърши сам съответното изчисление - Р № 60285 от 08.12.2021г. на ВКС, IV г.о. по гр.дело № 3502/2018г.

Първоначално срокът за реакция на ответника (по реда на чл. 131 от ГПК) бе удължен, именно с оглед огромното количество искове (поне 110), за да може да се изготви адекватно становище (разпореждане от 20.10.2020г.). И по същата причина, но с обратен знак, подобна възможност не бе предоставена на ищеца – никой не може да се ползва от собственото си неправомерно поведение.

В о.с.з. от 14.02.2022г., в протокола на основното дело (гр.д. № 31678/2020г.) се сочи, че исковете била за недължимо платени 25 000 лева (общо 125 000 лева). Целите (да се разбира по 25 000 лева) суми били платени без основание. Всяко от ФЛ било сключило по няколко договора, но ищецът не можел да ги уточни. Става въпрос за известно за страните и за съда обстоятелство.

В първото по делото заседание – 03.04.2022г., е констатирано следното: ... ищцовото дружество твърди, че 5 /пет/ физически лица са му прехвърлили вземания по неуточнен брой договори, като по съответните договори ищцовото дружество не знае каква е цената по договора, колко и кога е платено. ПРЕДОСТАВЯ възможност на процесуалния представител на ищцовото дружество да изрази становище.

Адв. Д.: Съдът правилно е констатирал становището на ищцовото дружество, за което сме

представили съответните доказателства. ...

Освен това се навежда твърдение, че сумите не били свързани с договори за заем, а плащания по погрешка, но процесуалният представител на ответника отказа, да се приеме това обстоятелство за безспорно. Странното е, че това „ново“ твърдение обхваща всички дела след първото (гр.д. № 31678/20г., което е първоначално, и следващото 2301/22г., чиято единствена особеност е че е разгледано първо в съответното заседание). Делата са разделени на по 5 или 4 ФЛ, описани в общия иск, по поредност (като са изключени прекратените части от претенцията), а номерацията (на делата) е дадена абсолютно произволно, видно и от цифрите, посочени в петитума, като поредност на договорите.

Абсурдно е да се приеме, че няколко десетки ФЛ случайно (по погрешка) са престирали многократно, непренебрежими суми, в полза на кредитна институция, за която не би могла да се приеме, че е особена хипотеза на домашен консуматив (топло или електроснабдяване).

В тази връзка изрично в протокола бе обърнато внимание на ищеца, че действията му много напомнят изменение на иска и то по основание.

Според Справка от Easy pay, има данни, че г-жа Карталска е престирала сумата, която се претендира (5 050 лева, като става въпрос множество относително еднотипни вноски и няколко различни) в полза на ответника. За останалите ФЛ – няма данни.

#### **от правна страна:**

**I.** Претенциите са допустими, предвид Определение № 60385 на ВКС, IV г.о. от 02.12.2021г. по ч.гр.д. № 4500/21г., а и с оглед предмета си. В мотивите се сочи:

В практиката на ВКС се приема, че съгласно разпоредбите на чл. 127, ал. 1, т. 4 и т. 5 от ГПК, спорният предмет на делото се въвежда от ищеца с исковата молба. Фактическите твърдения, изложени в обстоятелствената част на исковата молба, съставляват основанието на иска, а петитумът на исковата молба (изложеното в нея искане към съда) указва вида и съдържанието на търсената съдебна защита. Въз основа на фактическите твърдения и на заявления петитум съдът определя правната квалификация на иска. ... Споделя се разбирането, че когато с петитума на исковата молба ищецът претендира връщането на парична сума получена от ответника при липса на правно основание, в обстоятелствената част на исковата молба ищецът е длъжен да посочи единствено какво е дал на ответника и да заяви, че даденото е без основание в този смисъл решение № 29 от 28.03.2012 г. на ВКС по гр. д. № 1144/2010 г., IV г. о., а ответникът е този, който следва да докаже какво е основанието, на което е получил сумите.

...

В настоящия случай с разпореждане № 20267128/03.12.2020 г. по гр. д. № 31678/2020 г. на ищеца са дадени указания да уточни вземанията. С уточняващата молба от 28.01.2021 г. дадените от районния съд указания за отстраняване нередовностите на исковата молба са били изпълнени, като ищецът е посочил, че с договори за цесия е **придобил вземания на длъжници по потребителски кредити**, овърдрафт и кредитни карти и договори за обезпечение, като ги е **посочил по размер** и е заявил, че ги претендира като частични. В

молбата е посочено, че всички претендирани с исковата молба суми са предадени от цедентите на ответника при начална липса на основание, а за начална дата на периода, от който момент насетне ответникът се е обогатил без основание, е посочена датата 17.07.2015 г., като предаването на сумите е извършвано чрез банкови преводи през оператори на платежни услуги, както и на касите на съответните финансови институции.

Изложеното е напълно вярно, ако се твърди, че по едно правоотношение (без значение правния източник – договорно или извъндоговорно основание), е настъпило разместване на блага, което следва да се коригира. Например предоставени са на ответника 25 000 лева (по-долу е взето отношение защо се приема именно тази сума), и понеже няма основание за това, то се моли тя да бъде възстановена. В тази хипотеза, ако ответникът оспори получаването на сумата, то ищецът доказва нейното прехвърляне, а ответникът причината, ако има такава, да я задържи (т.е. че не става въпрос за неоснователно обогатяване, а за плащане на някакво задължение).

Съображенията на съда да разпреди по този начин доказателствената тежест са, че ако се твърди, че има плащане по договор (а ВКС приема именно това), то ищецът следва да представи (най-малкото да го индивидуализира) поне договора, за да може ответникът да вземе адекватно становище.

В исковата молба всъщност се твърди, че по неясен брой сделки или извъндоговорни източници на правото са платени от няколко ФЛ-а неясно какви суми (има петитум, но той не съответства на мотивационната част). Сумите са цедирани, но ответникът не би могъл да признае исковете, тъй като не е наясно какво точно (по кое правоотношение) се иска от него (следва да се съобрази, отново е нужно да се подчертае, че същинският частичен иск предполага твърдение за престация на цялата, а не претендирана сума). Или в случая се твърди, че са заплатени 125 000 лева, което нормално води до пълна невъзможност от страна на ФИРМА да вземе становище, тъй като договори с подобен предмет не са сключвани. Дружеството не може да ги обвърже с кредитните си досиета, съответно да прецени каква би била адекватната му защита.

Иск за неоснователно обогатяване, основан на няколко облигационни източника (в случая договори) е хипотеза на кумулативно обективно съединяване на претенции. Това се отнася и до твърдение, че някое от неоснователните обогатявания е/са свързани с договор, а други от тях поради погрешно плащане (Договорът за цесия винаги предполага съществуващо вземане, произтичащо от друго правно основание. С оглед на изложеното, настоящият съдебен състав счита, че вземането, предмет на договора за цесия не е индивидуализирано, когато в договора за цесия са посочени при условията на евентуалност две основания за възникването му – договор за заем или евентуално неоснователно обогатяване. Двете основания са различни както по съдържание, така и по характер. Първото е облигационно отношение между страните, възникнало от договор, по силата на който заемодателят е предал на заемателя пари, със задължение да ги върне в договорения срок. И. на неоснователно обогатяване има субсидиарен характер и предполага разместване на имущество при липса на правно основание. Предмет на цесионната сделка не могат да

бъдат неиндивидуализирани вземания - Решение № 196 от 22.11.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3871/2017 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Светла Бояджиева).

След като съдът констатира, че искът е допустим, а исковата молба - редовна, препис от същата, заедно с приложенията към нея, се изпраща на ответника, който може в 1-месечен срок да подаде писмен отговор. Или, книжа по чл. 131 от ГПК се разменят само, ако искът е абсолютно редовен.

Ако исковата молба е редовна, а това всъщност е тезата на съда, то тя не следва да се уточнява, тъй като минимално необходимото ѝ съдържание е налице. Допустимо е уточнение за допълнително изясняване на второстепенни евентуално релевантни факти, но не и такова, което изменя естеството на исковите (чл. 143 от ГПК – например: Решение № 452 от 16.11.2011 г. на ВКС по гр. д. № 621/2010 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Борислав Белазелков).

Нито е искано, нито е допуснато изменение в основанията на иска и в тази връзка в Решение № 1 от 27.03.2012г. по гр.д. № 1106/2010г., г.к., IV г.о. на ВКС са посочени предпоставките, за да се приеме, че подобно изменение е довело до промяна в предмета на спора – изричен акт на съда.

Може да се навеждат или дори съдът служебно да констатира неравноправни клаузи, като това, не представлява изменение на иска: например: Р. № 23 от 07.07.2016г. по т.д. № 3686/14 на ВКС ТК, I т.о. Преди обаче да се констатират тези клаузи е абсолютно необходимо да има яснота за договора, в който се твърди, че те са включени.

Както бе посочено вече в Разпореждане от 02.02.2021г., указания се дават само веднъж, тъй като в противен случай се ощетява насрещната страна (Р. № 315 от 07.12.2010г. на ВКС, II г.о., по гр.д. № 3555/2008г.; също: Определение № 8 от 08.01.2010г. по ч.гр.д. № 755/2009г., г.к., III г.о. на ВКС; и Определение № 312 от 20.09.2011г. по гр. № 610/2011г., г.к., II г.о. на ВКС).

Това, което бе сторено с последната уточнителна молба, всъщност бе искането на съда когато исковата молба бе оставена без движение (*но само по отношение на едно от ФЛ-а*).

Следва да се посочи и следното - с акта на СГС определението, с което делото бе прекратено от СРС, е оставено в сила. В него е посочено, че може да се обжалва частта му относно разноските (чл. 248, ал. 3 от ГПК), но е пропуснато да се посочи, **че то е краен акт**. А причината за това е че, не подлежат на обжалване определенията по дела, решенията по които не подлежат на касационно обжалване (чл. 274, ал. 4, във вр. с чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК). Първоначалните иски са множество такива за по 100 лева.

В разпореждането от 11.11.2021г. на ВКС е констатирана необжалваемостта – т. 2, но въпреки това е образувано производство (крайният ред е ... изготвил проверката съдебен помощник ...).

Ако не бе налице объркването, това производство въобще не би следвало да се случва.

Установява се, че едно от ФЛ е плащало нещо (*всъщност не е приложена справка, която вероятно е техническа грешка предвид еднотипните производства – да не се бърка с предмета на сделките*; по тази причина съдът, без да са ангажирани доказателства е склонен да зачете плащането, за което се твърди), а за останалите – няма данни за каквото и да е плащане. За ФЛ, което все пак нещо е заплатило, ако се приеме, че недопустимо е направен опит за изменение на основанието на иска, като е заявено (и то не категорично), че няма договори, но пък изменението не е допуснато от съда, то претнцията би била неоснователна. Същото се отнася и до останалите поради липсата на каквито и да са доказателства за каквото и да е престиране.

**II.** В последното о.с.з. бе наведен довод, че решаващият орган не полага усилия да установи обективната истина.

Абсолютната истина не може да се установи и не трябва да се иска нейното установяване – становището е на проф. Фаденхехт (Лекции. Българско вещно право, 1910-1911г. – стр. 297). Аргументацията е дадена от КС - Решение № 4 от 16 юни 2009г. по конституционно дело № 4 от 2009г.: Гражданският процесуален кодекс дава възможност да се установи истината, друг е въпросът, че страната ще трябва да се потруди и да гледа сериозно на участието си в производството; също така: При принципа за формалната истина също се допуска, че преди и извън исковото съдопроизводство съществуват материални правоотношения, но задачата на съда е да постанови решение, което да съответства на събрания по делото доказателствен материал. По силата на този принцип решението е правилно, когато отговаря на внесените от страните в съда доказателства и доказателствени средства ... При действието на принципа за формалната истина истина за съда е само това, което е установено в процеса и решението е правилно, ако съответства на установеното. Съдът няма право, а и задължение, да установява стоящата извън процеса истина. Разбира се, и при действието на този принцип съдът подлага на преценка събрания по делото доказателствен материал от гледна точка на това доколко съдържащата се в него информация е достоверна. Както при принципа за обективната истина, така и при този за формалната истина, съществува свобода на вътрешното съдийско убеждение при извършването на преценката. Принципът за формалната истина не е свързан с наличието или липсата на доказателствени средства с обвързваща съда сила, защото въпросът за вътрешното убеждение и преценката на доказателствения материал не се намира в пряка зависимост от възприемането на единия или другия принцип (проф. Стамболиев - Принципи на гражданския процес, 1998г.).

Или в обобщение – задължение за съда е да следи за спазването на процесуалните правила – чл. 6-10 от ГПК. Служебното начало е засилено спрямо отменения ГПК, но все пак е ограничено – арг. от Тълкувателно решение № 1 от 9.12.2013г. на ВКС по тълк.д. № 1/2013г., ОСГТК, докладвано от съдиите Красимир Влахов и Емилия Василева: При проверка на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд може да приложи **императивна материалноправна норма**, дори ако нейното нарушение не е въведено като основание за обжалване. В мотивацията си, ВКС сочи и: По въпроса за правомощията на ВКС при действието на отменения ГПК е постановено Тълкувателно



решение № 1/2001 г. от 17.07.2001 г. по гр. д. № 1/2001 г. на ОСГК на ВКС, според което при проверка на правилността на въззивното решение касационният съд по правило е ограничен от заявените в жалбата оплаквания, но не и при нарушение на императивна материалноправна норма, което може да бъде констатирано като порок от касационната инстанция и без да е било изрично заявено като касационно основание. Тази принципна постановка се аргументира с разпоредбата на чл. 4 ГПК (отм.), възпроизведена в чл. 5 от действащия ГПК, която вменява на съда задължение да осигури точното прилагане на закона в хипотезата, когато следва да намери приложение установена **в публичен интерес** материалноправна норма, а не диспозитивно право, отклонението от което с необжалването му следва да се третира за възприето от заинтересованата страна. Подобен императивен или по терминологията на проф. Сталев свръхимперативен, нормативен порядък, който да е приложим в случая, не е налице.

Така, процесуланата истина не е проблем на съда, а на страните.

**III. Според доктрината: прехвърлянето на вземане или цесия е договорът, с който кредиторът на едно вземане го прехвърля на трето лице.**

Страните по договора са прехвърлителят на вземането, наречен още „стар кредитор“ или „цедент“, и неговият приобретател („нов кредитор“ или „цесионер“). Цесията е акт на разпореждане. Тя е договор и следователно изисква съгласие на цедента и цесионера. Приемане на ъ (по правило) от длъжника не е необходимо.

По правило цесията е каузален договор - чл. 26, ал. 2 от ЗЗД. При липса или недействителност на основаниято тя е нищожна. Основанието може да бъде различно. Най-често тя е възмездна и основаниято е или *acquirendi*, или *credendi causa*. Цесията може да има и безвъзмезден характер. Тогава основаниято ще бъде *donandi causa*. Предмет на цесията могат да бъдат вземания и други права, които имат имуществен характер - вж. чл. 99, ал. 1, 2 и 3, чл. 100, ал. 1 и 2 от ЗЗД. Вземанията могат да бъдат парични и непарични. Без значение е юридическият факт, породил вземането. **Цесията поражда действие, ако вземането е индивидуализирано - Р. по ВАД 54/2000г.** Цедират се и правата на купувача, ако вещта е с недостатъци – например: р. 3042- 1982-І ГО, и р. 37-1984-ОСГК.

Вземането, както бе посочено по-горе, **трябва да е определено или определяемо - Р. 32-2010-ІІ ТО.** Може да се прехвърля не само цяло вземане, но и част от него, независимо че частичната цесия може да затрудни длъжника при изпълнението или оспорването на задължението си.

Акцесорните права - отговорността на поръчителя, заложеното и ипотечното право - чл. 150, ал. 1 от ЗЗД, правото на задържане - р. 2546-1970-І ГО, вземането за лихва, неустойката, могат да се цедират само заедно с главното вземане - чл. 99, ал. 2 от ЗЗД.

Цесионерът придобива вземането в състоянието, в което то се е намирало в момента на сключването на договора. Ако са настъпили обаче изменения в периода между постигането на съгласието и уведомяването на длъжника, те са противопоставими на цесионера - чл. 99, ал. 4 от ЗЗД. Заедно с вземането върху цесионера *ex lege* преминават и

всички акцесорни права, освен ако е уговорено, че акцесорните права няма да бъдат прехвърлени на цесионера.

Цесията замества стария кредитор на длъжника с нов. Възможно е обаче на цедираното право да могат да бъдат противопоставени известни възражения. Понеже съдържанието на правоотношението се запазва, длъжникът не губи възраженията си, стига да се основават на отношенията му с цедента. За да бъде защитен интересът му обаче, той трябва да може да ги предяви не срещу цедента, а срещу цесионера.

В чл. 99, ал. 3 от ЗЗД са уредени две права на цесионера. Функцията на тези права е помощна - да улеснят цесионера при доказване на цесията и упражняване на вземането.

Цесионерът **може** да иска от цедента да му предаде намиращите се у него документи, които установяват вземането (*доводът за обратното на ответника, че предаването на документацията е част от фактическия състав на сделката, е неоснователен*). Документите могат да бъдат диспозитивни или удостоверителни - например признание за дълг. Те могат да имат не само материалноправен, но и процесуалноправен характер – например изпълнителен лист за вземането. Ако цесията е частична, цедентът трябва да предаде на цесионера заверен препис от документа за дълг.

Второто помощно право на цесионера е да иска от цедента да потвърди писмено извършеното прехвърляне. Достатъчна е простата писмена форма. Упражняването на тези права няма последиците на уведомяване на длъжника по цесията - р. 1279-1996г.

Цесионерът има още едно помощно право. Доколкото цедентът е този, който може да извърши съобщаването на длъжника за цесията, цесионерът може да иска от цедента да уведоми длъжника. Съобщението е едностранно изявление, с което длъжникът се известява, че вземането на неговия кредитор е прехвърлено на нов кредитор. Съобщението е неформално и със свободно установено съдържание. Съобщението може да се получи и в хода на висящо дело, ако е приложено към исковата молба - р. 123-2009-II ТО. Съдържанието на съобщението трябва бъде ясно и недвусмислено.

Практиката е на аналогичното становище: Неопределяемостта на прехвърлените бъдещи вземания води до недействителност на цесията поради недействителност на продажбата, на основание на която тя е извършена.

С оглед изложеното, принципно правилно е приетото от въззивния съд, че договорът за цесия е нищожен поради липса на предмет – чл. 26, ал. 2 ЗЗД – Р. № 32 09.09.2010г. на ВКС, II т.о., т.дело № 438/2009г.; също: цитираното по-горе Решение № 196 от 22.11.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3871/2017 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Светла Бояджиева.

Цесиите в случая са нищожни, поради пълната невъзможност да се определи предметът им. Ответникът, не би могъл да установи какво да заплати извънсъдебно, а както бе посочено, настоящето производство е използвано, за да се уточни какво е евентуално би могло да се претендира.

Само на това основание следва да се приеме, че претенциите са неоснователни.

**IV.** В първоначалната искова молба се твърди, че се дължат 100 лева, част от 5 000 лева. След уточнение вече се твърди, че общият размер е 25 000 лева, а накрая се уточнява поне една от претендираните суми.

Според настоящата инстанция това **не са частични иски** (*а това е изключително видно и от последното уточнение*), като съображенията са следните:

Пълният иск е твърдение, че се претендира вземането изцяло. Претендира се 100 % от заявеното вземане. Съответно, частичният иск е претенция за част (по-малък процент от 100) от вземането, което следва да е заявено изрично от ищеца.

При частичния иск, ищецът претендира не конкретно обособена част от вземането си, а дял (идеална част) от цялото задължение, но с твърдения относно целия предмет на вземането. Това води до неизбежни ограничения, продиктувани от формалната логика. Така, например, не би било допустимо да се претендират „първите“ или „последните“ 100 лева от по-голямо единно вземане. Претендираното с частичен иск вземане следва да е единно. Ако се твърди обаче, че се дължат (или както е в случая, че не се дължат) поне 100 лева от цялата претенция на монополиста - това всъщност е пълен иск (Опр. № 99/12.02.2009 г. по т. № 681/2008 г., т. к., I т. о. на ВКС).

Причините една претенция да се предяви като частична са няколко.

- допустими:

- ищецът няма средства, за да финансира гражданско производство, чийто предмет е пълен. Ако спечели дело за част от вземането, той би могъл по-лесно икономически да се справи и с останалата част;

- ищецът не е сигурен, че би могъл да спечели подобна претенция, поради което, ограничавайки разходите си, предявява частичен пробен иск;

- ищецът и ответникът са добросъвестни, но не могат да се ориентират в параметрите на дълга (или за размера му над определена сума), поради което, с цел общо са си спестят средства, се съгласяват, че ще бъде предявен частичен иск (както е посочено и по-долу, мотивите на решението по частичния иск съдържат такива по пълна претенция);

2 недопустими:

- желание да се санкционира длъжникът (нещо като „процесуална неустойка“).

Дългът се разделя, като се предявяват малки части от него, с цел да се генерират по-големи разноси, което ответникът ще бъде принуден да плати. Така, от една страна се затормозява финансово ответната страна, а от друга, ищцовата се облагодетелства (най-вече нейният процесуален представител). Именно в тази хипотеза се накърнява принципа на процесуална икономия – съдът се принуждава да разглежда житейски и юридически неоправдано количество дела, съответно и ответникът следва да се защитава по всяко едно от тях (има се предвид самото усилие и време отделено за това процесуално поведение). Към тази група

следва да се посочи и предявяването на частичен иск от икономически силен субект, срещу друг такъв (всички съображения добросъвестност са изключени);

- предявяват се искове, които са частични, обикновено когато ще се присъжда обезщетение за неимуществени вреди, с високи искания, а и с такава твърдяна обща дължимост. Може би идеята е да се повлияе на съдията да възприеме по-лесно исканата частична сума (която обикновено е по-близко реална дължимата отколкото общия посочен размер);

- предявява се частичен иск, като идеята е че след това, той ще бъде увеличен и то вече като пълна претенция, с размер в зависимост от събраните доказателства (*каквато вероятно е идеята на ищеца*). Това също е позволен процесуален способ за поведение, но не е коректен (следва да се поиска малка сума, която впоследствие ще бъде увеличена, иначе, законната лихва би се дължала върху двете части на сумата – от момента на депозиране на иска, за първоначалния размер, а едва след увеличението – за остатъка / Решение № 63 от 28.05.2010г. по т.д. № 637/2009г., т.к., I т.о. на ВКС, увеличението на иска (стига да не е бил частичен) се счита сторено от момента на депозиране на исковата молба – т.е. възражението за давност е неоснователно; Лихви върху увеличената част от иска се присъждат от датата на увеличението - Р. 1825-82-I ГО).

Чисто практическо е затруднението на съда как следва да процедира, ако частичният иск е частично неоснователен и кога всъщност е частично неоснователен.

Няма спор, нито в доктрината, нито в практиката, че решаващата дейност на съда при частичен иск обхваща като преценка цялото вземане, като едва след като се установи размерът на дълга, се преценява частичността.

Няма процесуални проблеми когато се констатира, че нищо не се дължи или пък се дължи целият размер на дълга, в който влиза претендираната частичност. Проблемът настъпва, най-вече ако реалният дълг е по-малък от общо твърдения, от една страна, и от друга, ако е по-малък от исканата сума.

Застъпени са два подхода:

1. Искът се уважава изцяло, ако констатираното задължение е равно или надхвърля исканата сума. Става въпрос за сумата, посочена в исковата молба като претендирана, но която е част от цялостната дължимост. По-голямата част от съдиите я възприемат.

Така, при иск за 100 лева от 25 000 лева, ако се установи не/дължимост  $\geq 100$  лева, искът следва да се уважи. Претенцията се отхвърля частично, само, ако се констатира, че не се дължи по-малко от претендираната сума (в посочения пример 100 лева).

2. Искът се уважава само ако се констатира, че се дължи пълната сума. Ако се установи по-малко се съобразява съотношението между размерите. Това е по-слабо застъпеното разбиране (например - Решение № 904 от 1.07.2016г. на ОС - Варна по гр.д. № 1808/2011г.).

Не случайно по-горе бе посочено, че частичността предполага твърдение за процент,

иска се сума, но тя е част от нещо. Или исканата защита е частична, което означава, че и предоставената съдебна защита следва е такава.

Решаващия орган възприема второто становище, тъй като то позволява да се отхвърля частично частична претенция (*в тази си отхвърлителна част има сила на пресъдено нещо/ ТР 3/2016 от 22.04.2019г. на ОСГТК: При отхвърляне на частичния иск като неоснователен ищецът не би могъл успешно да предяви иск за останалата непредявена част от вземането, тъй като с влязлото в сила решение, с което се отхвърля частичният иск, се отрича цялото спорно право*).

Изключително силен аргумент в полза на посоченото по-горе относно природата на частичните искове е, че посочването на общата стойност от 25 000 лева (особено, след депозирането на последната уточнителна молба) е без юридическа нужда. Първоначално въсъщност е заявен петитум за малка сума (100 лева), с оглед пълната неяснота, колко евентуално да се претендира, а след това, ищецът приема, че вече е наясно с размера поради което го и сочи – въобще не се твърди, или най-малкото **вече се признава**, че никой от ФЛ, страни по двустранните сделки с ищеца, не е заплатил 25 000 лева – нито по един, нито по множество договора. По отношение на първото ФЛ е посочен и максимумът, който би могъл да се претендира, но се запазва е горната граница, който вече няма никаква правна функция.

по останалите доводи на страните:

1. след тълкуване на исковата молба, цитираните в „от фактическа страна“ изрази, следва да се приеме, че става въпрос само за договори, които съдържат неравноправни клаузи, като т. 3 от договорите за цесия представляват единствено правна квалификация – чл. 20 от ЗЗД (Решение № 60229 от 30.12.2021 г. на ВКС по гр. д. № 3998/2020 г., III г. о., ГК, докладчик председателят Мария Иванова: Както бе посочено, това е и становището на ВКС - Договорите се тълкуват, като се търси действителната воля на страните в смисъла, който произтича от целия договор, всичките предхождащи го отношения между тях с оглед целта му, обичаите в практиката и добросъвестността - чл. 20 ЗЗД /р. по гр. д. № 408/93 г. на първо г. о./. Трите способа в чл. 20 ЗЗД дават основните насоки, но не изчерпват средствата за тълкуване на сделката. Наред с тях съдът може да използва и други средства като езикови, логически, исторически и други обстоятелства, които отчитат спецификата на волеизявлението и са релевантни за установяване на действителната воля на лицето/ р. по гр. д. № 89/16 г. на първо г. о. /. При тълкуване на договора /сделката/ се отчитат и конкретните обективни факти, които могат да изяснят истинската воля на страните / р. по гр. д. № 1497/09 г. на първо г. о. /. От значение е и имуществото, предмет на разпореждането/ р. по гр. д. № 580/10 г. на първо г. о. /). Изложеното, по аналогия се отнася и до едностранните волеизявление, каквато и исковата молба.

Следва да се има предвид, че подобно процесуално поведение – постоянно сочене на различни релевантни, но взаимоизключващи се фактически състави, е хипотеза на процесуална злоупотреба – нарушение на чл. 3 от ГПК.

2. договорите за цесия, при абстрахиране от проблемите относно предмета им, не са потребителски (ФЛ не купува, а продава, *доколкото в случая въобще има някакво разместване на блага*). По тази причина всички възражения на ответника на тази плоскост, не следва да се обсъждат. Те са и недопустими - Р. № 872 от 14.12.2009г. на ВКС, IV г.о., по гр.д. № 2011/2008г: по предявения иск ответната страна може да се брани, като предявява с възражение всякакви насрещни права, **но само в случай, че тези права са нейни** – например възражение за изтекла придобивна давност. Съдът не следва да взема предвид предявените пред него чужди права, каквото е правото на страните да претендират нищожността на договора, след като правещият възражението не е страна по този договор.

3. според Решение № 123 от 24.06.2009г. по т.д. № 12/2009г., т.к., II т.о. на ВКС: установеното в чл. 99, ал. 4 ЗЗД задължение на цедента да съобщи на длъжника за извършеното прехвърляне на вземането има за цел да защити длъжника срещу ненадлежно изпълнение на неговото задължение, т. е. срещу изпълнение на лице, което не е носител на вземането. Доколкото прехвърленото вземане е възникнало от правоотношение между длъжника и стария кредитор /цедента/, напълно логично е въведеното от законодателя изискване съобщението за прехвърлянето на вземането да бъде извършено именно от стария кредитор /цедента/. само това уведомяване ще създаде достатъчна сигурност за длъжника за извършената замяна на стария му кредитор с нов и ще обезпечи точното изпълнение на задълженията му, т. е. изпълнение спрямо лице, което е легитимирано по смисъла на чл. 75, ал. 1 ЗЗД. Ето защо, правно релевантно за действието на цесията е единствено съобщението до длъжника, извършено от цедента /стария кредитор/, но не и съобщението, извършено от цесионера /новия кредитор/.

Получаването на уведомлението е факт, настъпил в хода на процеса, който е от значение за спорното право и поради това следва да бъде съобразен при решаването на делото, с оглед императивното правило на чл. 188, ал. 3 ГПК (отм.).

**Цесионерът обаче може да бъде упълномощен да уведоми длъжника** - Решение № 156 от 30.11.2015г. по т.д. № 2639/2014г., т.к., II т.о. на ВКС: С оглед данните по делото обаче за надлежното упълномощаване на цесионера да уведоми длъжника от името на цедента за прехвърляне на вземането му към него, възникното решение изцяло е съобразено с Решение № 137 от 2.06.2015 г. на ВКС по гр. д. № 5759/2014 г., III г. о., с което е дадено разрешение по въпроса дали цесионерът /приобретателят на вземането/ може да уведоми длъжника за прехвърлянето на вземането като представител на цедента. С цитираното решение е прието, че съобщението от новия кредитор няма предвиденото в чл. 99, ал. 3 и, ал. 4 ЗЗД действие, но това не означава, че предишният кредитор няма правото да упълномощи новия кредитор да извърши съобщението до длъжника като негов пълномощник.

4. евентуалното антидатиране, доколкото не се навеждат доводи за давност или преклузия, е без практическо значение.

5. ако има сключен договор за цесия (без значение неговата действителност по отношение на ответника), то последният не би следвало да се релевира доводи относно обработването и предоставяне на лични данни. Съответните ФЛ очевидно са се съгласили

това да се стори, като са подписали съответните двустранни сделки.

5. ако исковете се основават на двустранни сделки – само договори, сключени с ответника за заеми, то дори и да са налице неравноправни клаузи, се дължи поне честата сума, който е престирана от ответника (чл. 23 от ЗПК) – доводът за обратното, сторен в първото о.с.з., е абсурден. В тази хипотеза, би следвало да се установи, че е платено в повече от нея, за да може да се присъди разликата.

**по разноските:**

На ответника се дължат разноски - чл. 78, ал. 3 и ал. 8 от ГПК. На основание чл. 25, ал. 1 и чл. 26а от Наредба за заплащането на правната помощ се дължи сумата от 5 X 360 лева = **1 800 лева**.

Воден от гореизложеното, СЪДЪТ

**РЕШИ:**

**ОТХВЪРЛЯ** предявения от **ФИРМА**, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. С., представлявано от управителя Е. У., съд.адр.: гр. С., чрез адв. А.Д., САК, срещу ФИРМА, ЕИК..., със седалище и адрес на управление: гр. С., представлявано от Г. Т. . и А. В. М. - заедно и поотделно, е-mail: ..., иск с пр.осн. чл. 55, ал. 1 (без основание) от ЗЗД, за заплащане на следните суми (договори с финансова институция след 17.07.2015г.), дължими във връзка с цесии:

- договор за вземания от финансови институции с М. А. К., ЕГН..., гр. С. (**5 050 /пет хиляди и петдесет/ лева**, частично от **25 000 лева**);
  - договор за вземания от финансови институции с М.И.К., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. Т. (**100 /сто/ лева**, частично от **25 000 лева**);
  - договор за вземания от финансови институции с М. Н. М., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. К. (**100 /сто/ лева**, частично от **25 000 лева**);
  - договор за вземания от финансови институции с М. П. Й., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. С. (**100 /сто/ лева**, частично от **25 000 лева**); и
  - договор за вземания от финансови институции с М.С. ., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. С. (**100 /сто/ лева**, частично от **25 000 лева**),
- като **НЕОСНОВАТЕЛНИ**

**ОСЪЖДА** на основание чл. 78, ал. 3 и ал. 8 от ГПК, **ФИРМА**, ЕИК ., със седалище и адрес

на управление: гр. С., представлявано от управителя Е. У., съд.адр.: гр. С., чрез адв. А.Д., САК, да заплати на **ФИРМА**, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. С., представлявано от Г. Т. Т. и А. В. М. - заедно и поотделно, e-mail: [...](#), сумата от **1 800 (хиляда и осемстотин) лева**, юрисконсултско възнаграждение.

**РЕШЕНИЕТО** може да се обжалва с въззивна жалба пред **Софийски градски съд** в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: \_\_\_\_\_